

משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף א שפות

**הפיקוח על הוראת העברית
בבתי ספר ערביים ובדואים**

ל' תשרי תש"ף
29 באוקטובר 2019

שינויים בשאלון 014381 עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר ערביים לקראת מועד חורף תש"ף

שם השאלון: הבנה, הבעה ולשון

מבנה השאלון:

פרק ראשון:	הבנת הנקרא	50 נקודות
פרק שני:	הבעה: ספרות או חיבור	25 נקודות
פרק שלישי:	לשון	25 נקודות
סך הכול		<hr/> 100 נקודות

פרק ראשון – הבנת הנקרא

- בשאלון יהיו שני טקסטים, הראשון באורך של 30-32 שורות בערך, והשני קצר באורך של 4-5 שורות (שני קטעונים).
- בשאלון יהיו חמש שאלות תוכן: שאלה (1) קלה; שאלה (2) דרגת קושי גבוהה יותר (איתור מידע ומיומנות קלה), כוללת 3 סעיפים; שאלה (3) טקסט קצר (שני קטעונים הקשורים לטקסט), ושאלת יישום, או סוג שאלה אחר ברמה גבוהה.
- בשאלון יהיו שאלות ברמת הסקת מסקנות מתוך הטקסט (איתור מידע סמוי).
- שאלה 4 (מילות קישור/קשר לוגי) עוברת לפרק הלשון, והיא תפוצל לשאלות 14-15. (ראה פרק שלישי בהמשך). השאלה במתכונת החדשה תכלול 3 סעיפים: עמדת הכותב, הסקת מסקנות ברמה גבוהה, והשלם על פי הטקסט.
- שאלה 5 כוללת שלושה סעיפים: שאלה רטורית, מטרת השאלה, ומילה ופירושה בעברית.
- שאלה 6 תהיה שאלת עמ"ר ונימוק (שאלת דעה אישית) בסוף שאלות ההבנה (במקום שאלה 7 במתכונת הישנה).
- שאלה 7 במתכונתה הקודמת (שאלת טבלה) תבוטל.
- בשאלות ההבנה ישולבו תשאולים בסגנון בחינות יע"ל, כגון השלמת משפטים וניסוח מחדש.

פרק שני – הבעה: ספרות אן חיבור

- **הערה:** שאלת הסיכום תבוטל.
- **שאלה 7** תהיה ספרות, אם הנבחן יבחר בספרות. הנבחן ילמד שתי יצירות, (שיר וסיפור), אבל הוא ייבחן על אחת משתייהן. הנבחן יענה על שתי שאלות: שאלה אחת שאלת תוכן הממוקדת ביצירה; ושאלה אחרת שאלת עמ"ר המבוססת על תוכן השיר/הרשימה. (שתי היצירות פורסמו בתחילת שנה"ל תש"ף, לפני מועד בחינת הבגרות). **(ראו נספח יצירות).**
- **שימו לב:** לקראת כל מועד בחינה יפורסמו יצירות אחרות.
- **שאלה 8** חיבור: (כתיבת טקסט טיעון)
- **שימו לב:** לא יינתנו נושאים לכתיבת חיבור מעשרת הנושאים של הבחינה בעל-פה. יינתן רק **נושא אחד** שקשור לטקסט המרכזי. בשאלה יהיו שני סעיפים:
 - א.** הנבחן ישלים התחלות של כ-8 משפטים (עוגנים), על פי הטקסט המרכזי ועל פי הקטעונים, כדי לסדר ולתכנן את רצף הרעיונות שלו. (8 נקודות)
 - ב.** הנבחן יכתוב חיבור בהיקף 12-15 שורות ובכתיבתו ייעזר במשפטים שכתב בסעיף א', בטקסט הקצר ובידע חוץ טקסטואלי. (17 נקודות). יש להקפיד על שימוש במילות קישור מתאימות, על ניסוח תקין ועל פיסוק מתאים.

פרק שלישי – לשון

- **שאלה 10** הטבלה תכלול שורש ומשקל, בסיס וצורן סופי ושאילה מלעז.
- **שאלה 15** במתכונתה הנוכחית (תורת ההגה) תבוטל, אבל נמשיך ללמד "מושגים ותופעות בתורת ההגה" על פי תוכנית הלימודים.
- **שאלות 14-15** במתכונת החדשה יתייחסו למילות קישור ולתקינות:
 - **שאלה 14** תעסוק במילות קישור ויהיו בה שלושה סעיפים (3 נקודות):
 - א. הנבחן יבחר את מילת הקישור הנכונה מבין ארבע אפשרויות.
 - ב. הנבחן ישלים את מילת הקישור החסרה במשפט.
 - ג. הנבחן יחליף את מילת הקישור המודגשת במשפט במילת קישור אחרת, מבלי לשנות את הקשר הלוגי במשפט.
- **שאלה 15** תעסוק בתקינות ותכלול שלושה משפטים, והנבחן יבחר את האפשרות הנכונה בכל משפט. (3 נקודות)

בברכה,

ד"ר האני מוסא,

מפמ"ר על הוראת העברית
בבתי הספר הערביים והבדואים

יש/חמוטל בר-יוסף

יש ד' נוגעת
במרפק של האיש העור
שצלצל כדי לרדת.
לא אוהבת, לא חובקת,
לא מלטפת. נחה,
חופנת, מקיפה, מנחה
אל התחנה הנכונה.

יש קול
שלא אומר יותר
מן ההכרח לאיש העור:
כאן יש לך מקום לשבת.
יש און קשבת.

[מתוך: חמוטל בר-יוסף, שריקה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, עמ' 17]

בלטה/אתגר קרת

יש בלטה אחת ברחוב פיינברג פינת שדרות הדקלים. קל מאוד לזהות אותה. יש עליה כתם קטן כזה בצבע חום-אדמדם, והיא מוגבהת מעט יותר משאר הבלטות ברחוב. בגלל זה, כשאתה עומד עליה, אתה מרגיש קצת יותר גבוה משהרגשת קודם, ולפעמים הקצת הזה הוא בדיוק הקצת שהיה חסר. אבל אני עושה לבלטה הזו עוול כשאני מדבר רק על התכונות החיצוניות שלה. יש בה הרבה יותר מזה. זאת הבלטה שעליה עמדתי בפעם היחידה בילדות שלי שבה "יצאתי גבר". ותאמינו לי, בלטה, שהצליחה לגרום לילד פחדן ורכרוכי כמוני להתנהג באומץ, חייבת להיות משהו מיוחד.

אני זוכר את הרגע שדרכת עליה, את השינוי שהתחולל בי במכה אחת. הרגשתי את הכוח שמגיע ממנה עולה דרך הרגליים ומתפשט בשאר אברי. כל הפחד שהיה בי נעלם. ידעתי כי כל עוד שאני עליה, כל מה שאעשה ואומר יכול רק להצליח. הכול התרחש בשבריר שנייה אבל כל כך הרבה השתנה בי באותו רגע. אפילו קולי הצפצפני הדהד באוזני אחר, עמוק יותר, סמכותי יותר, מעורר בטחון. אני אוהב לחשוב שגם עבור הבלטה היה זה רגע מיוחד. אני אמנם בטוח שאנשים רבים גילו אומץ לב וקור רוח בעמדם על אותה מרצפת, אבל קשה לי להאמין שהשינוי שהתרחש בהם היה קיצוני כמו שהתרחש בי. עד היום אני מודה לגורל שבחר באותו רגע להעמיד אותי עליה, איני רוצה אפילו לנסות לחשוב מה היה קורה אם הייתי נעמד אז על בלטה אחרת. נניח על זו שלשמאלה.

אני מתאר לעצמי, שבעיניהם של רבים מהעדים למקרה נראה אותו אומץ לב פתאומי שהפגנתי מקושר לנקודה מסוימת בזמן. מין רגע פלאי שבא וחלף לו. רגע של קסם שאינו ניתן לשחזור. הלוואי וגם אני הייתי יכול לחשוב כך. אולי אז הרגשת התסכול הזו, שתמיד מעיקה עלי, הייתה נעלמת. אבל קשה שלא לכעוס, כשאתה יודע בביטחון מלא, שכל המבחנים שבהם לא עמדת, ראיונות העבודה הכושלים, הצהרות האהבה שלא נענו, היו מסתיימים לגמרי אחרת, אם רק היית יכול לבצע אותם על הבלטה הזו. אבל את מי לעזאזל כבר אוכל לפגוש ברחוב פיינברג פינת הדקלים?

[מתוך : אתגר קרת, צינורות, עם עובד 1992, עמ' 54-55]